

mindre ifrågakomma, som elgarna just under de senare åren flerstädes ökats så mycket, att klagomål försports öfver af dem förorsakad skada på gröda och ungskog.

På grund af hvad sålunda anförts får Utskottet

afstyrka bifall till Herr C. Carlsons motion.

På Utskottets vägnar:

A. E. Nordenskiöld.

N:o 4.

Ank. till Riksd. Kausli den 20 Febr. 1882, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 2, med anledning af väckt motion om förändring i lagstiftningen rörande försäljning af vin och maltdrycker.

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till Utskottet hänvisad motion, N:o 106, har Herr *Carl Meijenqvist* hemställt: att Riksdagen ville för sin del besluta den ändring af Kongl. förordningen den 18 Sept. 1874 angående försäljning af vin och maltdrycker, att ingen skulle ega rättighet att försälja vin och maltdrycker på landet, vare sig till afhemting eller förtäring på stället, derest ej kommunalnämnd och kommunalstämma tillstyrkt och Kongl. Maj:ts Befallningshafvande dertill meddelat tillstånd, vid enahanda påföljd, som för oloflig försäljning af brännvin stadgadt är.

Gällande lagstiftning i nämnda hänseende, eller Kongl. förordningarne den 18 September 1874 och den 30 November 1876, stadgar: Håller landthandlande till afhemtning vin eller maldrycker till salu, och visar sig, att genom försäljningen olofflig utskänkning främjas eller oordningar eljest föränledas, eger kommunalnämnden att för viss tid eller för all tid förbjuda sådana landthandlande all vidare försäljning af nämnda drycker; skolande beslutet underställas Konungens Befallningshafvandes pröfning, samt att sådant förbud, som nu är nämndt, må också omedelbarligen meddelas af vår Befallningshafvande, sedan den, hvars rätt är i fråga, äfvensom kommunalnämnd blifvit hörda.

Den till Kammaren ingifna motionen föreslår således i två punkter en förändring af nu gällande författningar, dels deri, att ingen landthandlande från första början skulle ega rätt till att försälja vin och maldrycker, utan af vederbörande meddeladt tillstånd, dels deri, att, i stället för ett enkelt upphäfvande af det meddelade tillståndet vid bevisadt missbruk, en ansvarspåföljd skulle stadgas, enahanda som vid olofflig försäljning af bränvin.

Utskottet sympatiserar lifligt med motionärens afsigt att lägga ännu mera hämmande band på vin- och ölförbrukningen på landsbygden, och nödgas konstatera det förhållandet, att denna förbrukning med ty ätföljande oordningar och förbrytelser betänkligt tilltagit. Af landshöfdingarnes femårsberättelser från åren 1871—1875 framgår, att af sexton berättelser, som specielt afhandlat ämnet, alla samtliga, utom den från Gotlands län, omnämna de sorgliga följderna af den landthandlandena tillåtna försäljningen af öl och vin till afhemtning. Landthandelns egentliga ändamål, att för de på längre afstånd från stad boende underlätta tillfället att förskaffa sig nödvändighetsvaror, har på flera ställen trädt i bakgrunden för den för landthandeln ursprungligen främmande uppgiften, att utgöra den väsentligaste förmedlaren för vin- och spritvarukonsumtionen på landsbygden. Den inskränkning, som skulle ligga i att försäljningen blott får ega rum till hemtning, har också visat sig kunna kringgåås på mångfaldiga sätt och otillräcklig att stäffa ofoget.

Visserligen framhålla flere Konungens Befallningshafvande såsom förmildrande orsaker, att ökandet af förbrukningen af öl och vindrycker dels tyckes stå i samband med den lika konstaterade minskningen i förbrukningen af bränvin, dels att ifrågavarande ökning i någon mån ledt sitt upphof af de under vissa tider uppjagade arbetsförtjensterna, dels slutligen att ökningen hufvudsakligast inskränker sig till den lösare befolkningen och de trakter, der stora arbetaresamlingar förefunnits. Här-af kommer det sig, att klagomålen äro störst i de nordligare provinserna;

och särskildt må nämnas ett verkligt nödrop från Vesternorrlands län, der Landshöfdingeembetet i kungörelse den 24 Januari 1876 ansett sig böra infordra utlåtande af samtliga kommuner, länsmän och kronofogdar, äfvensom utlåtande till detsamma inkommit från tjugu pastorer, hvilka skrivelser alla betonade nödvändigheten af ett absolut förbud för landthandlande att handla med vin och maldrycker, så framt missbruk och oordningar skola förekommas. Det är påtagligt, att Konungens Befallningshafvande öfver hela landet ansett en skärpning i ofvan berörda Kongl. förordningar vara af behovet påkallad.

Hvad nu särskildt de åtgärder angår, som motionären föreslagit till oskickets hämmande, finner Utskottet emellertid dem icke vara utan sina betänkligheter. Utskottet finner det vara mindre lämpligt att nu med ens, såsom motionären afser, vidtaga en så betydlig skärpning i ansvarsbestämmelserna, som att göra böterna lika med dem, som utgå vid oloflig försäljning af bränvin, helst som den Kongl. förordningen den 18 September 1874 ej ännu hunnit, då Landshöfdingeembetenas femårsberättelser afgåfvos, göra sin verkan gällande, men flera af dem uttryckligen tillkännagifva, att författningen redan medfört ögonskenlig förbättring.

Motionären föreslår derjemte, att landthandlandes försäljningsrätt af öl och vindrycker skall göras beroende af vederbörligt tillstånd, eftersom kontrollen visat sig vara ytterst svår, och på det att endast i kommunen välkända personer, på hvilkas ärlighet och laglydnad man kan obetingadt lita, måtte erhålla en sådan rätt. Utskottet gillar i princip motionärens förslag, men finner sig äfven härvid föranlätet till en inskränkning. Det har synts Utskottet betänkligt att utsträcka nämnda åtgärd till försäljningen äfven af maldrycker, dels emedan ett måttligt bruk af sådana icke bör motarbetas, dels emedan den Kongl. förordningen redan anvisar en kraftig utväg att ingripa vid förefallande missbruk härutinnan, dels emedan i allmänhet på förhand uppställda hinder emot handelns frihet helst böra undvikas.

Deremot äro alla berättelser om det både för helsa och seder skadliga bruket af det s. k. vin, som af landthandlande vanligen hålles till salu, och hvilket oftast består af helt andra ämnen än verkligt drufvin — det lär flerstädes säljas till det orimliga priset af 25 öre pr halfbutelj — så samstämmiga, att Utskottet icke tvekar att i detta afseende tillstyrka motionen.

Utskottet får därför, med uteslutande af hvad för öfrigt motionären äskat, hemställa,

att Riksdagen behagade i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det med ändring af vederbörande förordningar all handel med vin till afhemtning må förbjudas, derest icke särskildt tillstånd till sådan handel, gällande tills vidare, blifvit af Konungens Befallningshafvande, efter kommunalnämndens hörande, lem-nadt.

Stockholm den 20 Februari 1882.

På Utskottets vägnar:

A. E. Nordenskiöld.

Rättelse:

I Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 2 (i Samlingen N:o 4) bör Utskottets hemställan hafva följande lydelse:

»att Riksdagen behagade i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det med ändring af vederbörande förordningar all handel på landet med vin till afhemtning må förbjudas, derest icke särskildt tillstånd till sådan handel, gällande tills vidare, blifvit af Konungens Befallningshafvande, efter kommunalnämndens hörande, lemnadt.
